

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Бровді Анни Андріївни «Біолого-екологічні особливості розмноження і вирощування троянд групи флорібунда та їх використання в озелененні» подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 206 Садово-паркове господарство галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство

1. Актуальність роботи. Зростаючий попит на повторноквітучі троянди зумовлює створення нових генотипів, які, однак, не завжди адаптовані до нових умов зростання. В умовах сучасних урбоєкосистем у декоративних рослин часто спостерігають пригнічений ріст, що у подальшому негативно впливає на продуктивність їх розмноження. Ці фактори зумовлюють дефіцит якісного садивного матеріалу для озеленення і декоративного садівництва та, відповідно, необхідність пошуку шляхів підвищення ефективності вегетативного розмноження рослин. Зважаючи на це, здобувач детально вивчила біолого-екологічні особливості росту і розвитку та розмноження перспективних сортів троянд групи флорібунда. Авторкою обґрунтовано доцільність вирощування кореневласних саджанців та запропоновано ефективні способи підвищення їх якості. На основі проведеного нею декоративно-господарського оцінювання сортів троянд групи флорібунда запропоновано найбільш перспективні за окремими ознаками генотипи для створення стійких декоративних насаджень в умовах Правобережного Лісостепу України.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Експериментальні дослідження виконано авторкою на кафедрі садово-паркового господарства впродовж 2018–2022 рр. за планом науково-дослідних робіт Уманського національного університету садівництва «Оптимальне використання природного і ресурсного потенціалу агроєкосистем Правобережного Лісостепу України» (номер державної реєстрації № 0101U004495), за тематикою кафедри «Інтродукція, адаптація, селекційні напрямки та еколого-біологічні особливості вирощування декоративних, лісових та плодово-ягідних рослин».

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність. Авторкою проведено глибокий аналіз інформаційних джерел наукової літератури за напрямом досліджень, обґрунтовано мету та визначено основні завдання щодо вивчення біолого-екологічних особливостей розмноження та вирощування сортів троянд групи флорібунда в умовах Правобережного Лісостепу України. Отримані експериментальні дані

опрацьовано за допомогою сучасних статистичних методів з використанням комп'ютерних програм, результати досліджень ретельно проаналізовано, достовірність отриманих результатів не викликає сумнівів. Дисертаційна робота виконана на належному методичному та методологічному рівні. Сформульовані авторкою висновки є достовірними та знайшли відображення у практичних рекомендаціях виробництву.

4. Наукова новизна одержаних результатів полягає у комплексному вивченні особливостей росту та розвитку 20 сортів троянд групи флорібунда іноземної селекції в умовах Правобережного Лісостепу України, що дозволило визначити стійкість досліджуваних сортів до впливу факторів навколишнього середовища в умовах вирощування; проведенні розрахунків перевідних коефіцієнтів для визначення площі поверхні листка розрахунковим методом; дослідженні ефективності вегетативного розмноження різними методами; визначенні оптимальних термінів заготівлі живців в умовах досліджень; вивченні впливу стимуляторів росту на вихід якісного садивного матеріалу; дослідженні вплив способу щеплення рослин на приживлюваність окулянтів.

5. Практичне значення дисертаційної роботи. Практичне значення результатів дослідження полягає в обґрунтуванні доцільності використання сортів троянд групи флорібунда для створення декоративних насаджень в умовах Правобережного Лісостепу України.

Обґрунтовано доцільність вегетативного розмноження сортів троянд групи флорібунда методом живцювання та рекомендовано оптимальні строки заготівлі живців. Виділено кращий регулятор росту для стимулювання регенераційної здатності живців, з метою виходу якісного садивного матеріалу. Визначено оптимальний спосіб окулірування, який дозволяє підвищити вихід садивного матеріалу.

Результати досліджень пройшли перевірку та впроваджено у розсаднику Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України та житлово-комунальному господарстві Уманської міської ради. Результати досліджень використано у навчальному процесі на факультеті лісового і садово-паркового господарства Уманського національного університету садівництва та на природничо-географічному факультеті Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Отримані результати досліджень є доробком автора та повністю належать їй. Публікації за темою дисертації виконано авторкою самостійно та у співавторстві,

де особистий внесок здобувача полягає у ідейному формулюванні результатів власних досліджень.

Основні положення, сформульовані авторкою, використовуються у навчальному процесі кафедри садово-паркового господарства у процесі викладання навчальної дисципліни «Озеленення населених місць».

6. Повнота викладу результатів досліджень в опублікованих працях та особистий внесок здобувача до наукових публікацій, опублікованих зі співавторами

Дисертаційну роботу виконано автором самостійно упродовж 2017-2022 рр. Здобувач самостійно проводила пошук та аналіз інформаційних джерел, розробила схему наукових досліджень, проводила польові та лабораторні дослідження, сформулювала мету, основні завдання та висновки на основі отриманих результатів досліджень, оформила кваліфікаційну наукову роботу відповідно до загальноприйнятих вимог.

Основні положення дисертації опубліковано у 19 наукових працях, з яких п'ять статей у фахових виданнях України, рекомендованих МОН України, одна стаття у закордонному виданні та 13 праць у матеріалах Міжнародних та Всеукраїнських наукових конференцій.

7. Рекомендації щодо використання результатів дисертаційної роботи.

Отримані у ході польових та лабораторних досліджень наукові та практичні результати, можуть бути використані для удосконалення технології вегетативного розмноження троянд групи флорібунда та агротехнології вирощування садивного матеріалу генотипів троянд у виробничих умовах. Крім цього, результати наукових досліджень слід використовувати у навчальному процесі вищих навчальних закладів для підготовки спеціалістів відповідного профілю.

Авторкою запропоновано ефективні заходи підвищення укорінення стеблових живців троянд групи флорібунда в умовах вирощування та агротехнологічні заходи дорощування укорінених живців до товарних саджанців; визначено оптимальний спосіб щеплення троянд, який сприяє максимальному приживлюваності окулянтів; сформульовано рекомендації щодо використання генотипів троянд групи флорібунда у різних типах квіткових насаджень.

8. Характеристика структури дисертації, її мови та стилю викладення.

Дисертаційна робота характеризується логічною послідовністю та упорядкованістю між структурними частинами, точністю та лаконічністю висловлювань; висновки чітко сформульовані, аргументовані та переконливі. Дисертаційну роботу написано українською мовою. Мова дисертації

характеризується смисловою завершеністю, цілісністю та зв'язаністю. У цілому мовне стилістичне оформлення тексту дисертаційної роботи та якість ілюстрацій відповідають вимогами до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук.

Дисертаційна робота є самостійним та завершеним науковим дослідженням, результати якого мають важливе практичне значення для декоративного садівництва. Дисертацію виконано на високому теоретичному та методичному рівні, що підтверджують чітко викладені фактичні матеріали та статистичні дані, аргументовані, підтверджені фактичним матеріалом висновки.

Дисертаційна робота Бровді Анни Андріївни на тему: «Біолого-екологічні особливості розмноження і вирощування троянд групи флорібунда та їх використання в озелененні», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 206 Садово-паркове господарство оформлена відповідно до вимог ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання».

9. Структура та обсяг дисертації. Матеріал дисертаційної роботи викладено на 205 сторінках, з яких – 134 сторінки основного тексту і містить 30 таблиць та 18 рисунків. Дисертація складається з анотації, вступу, шести розділів, висновків та пропозицій виробництву, списку використаних джерел літератури та додатків. Список використаних джерел літератури включає 253 найменувань, з яких 138 – кирилицею та 115 - латиницею. Усі положення дисертації викладено в логічній послідовності.

Результати проведених досліджень у роботі викладено послідовно, що логічно визначає основні методи. Експериментальну частину і статистичну обробку отриманих результатів виконано з використанням сучасних комп'ютерних програм.

10. Зауваження щодо дисертації.

Роботу виконано на професійному рівні, але разом з тим вона має деякі недоліки:

1. Список використаних джерел наукової літератури містить застарілі джерела.
2. У розділі I (огляд літератури) проаналізовано дослідження мікроклонального розмноження троянд, однак, відповідні дослідження авторкою не проведено.
3. У тексті дисертації при аналізі досліджень іноземних авторів їх прізвища у ряді випадків вказано латинською, у інших – кирилицею, хоча доречно вказувати у одному з варіантів.

4. У підрозділах 4.1 та 4.3 розділу IV трапляються недостатньо аргументовані повторення інформації, що збільшує загальний обсяг дисертації.

5. Аналізуючи оптимальні терміни живцювання троянд, дисертантка не наводить результати досліджень живцювання у третій ростовий період.

6. Таблиці дисертації перевантажені цифровим матеріалом і важко сприймаються, тому представлені результати, для кращого сприйняття, бажано було б надати графічно.

7. Висновки дисертації науково обґрунтовані, але деякі з них дуже розгалужені.

Наведені зауваження не знижують позитивної оцінки дисертаційної роботи, адже проведені дослідження є актуальними, а їх результати мають практичне впровадження у виробництво та у навчальний процес наукових установ. У цілому дослідження Бровді А. А. є вагомим науковим та практичним внеском у розвиток сучасного декоративного садівництва.

11. Підсумковий висновок рецензента. Дисертаційна робота Бровді Анни Андріївни на тему «Біолого-екологічні особливості розмноження і вирощування троянд групи флорібунда та їх використання в озелененні» є завершеною, самостійно виконаною кваліфікаційною роботою у якій наводяться практичні рекомендації для вирішення актуальної проблеми щодо отримання якісного садивного матеріалу для декоративного садівництва.

Наукова праця «Біолого-екологічні особливості розмноження і вирощування троянд групи флорібунда та їх використання в озелененні» за актуальністю, обсягом виконаних досліджень, новизною отриманих результатів, теоретичною та практичною значимістю та рівнем впровадження результатів відповідає вимогам п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 № 44, а також є завершеною науковою працею, а її автор, заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 206 «Садово-паркове господарство» (20 Аграрні науки та продовольство).

Рецензент:

кандидат біологічних наук, доктор філософії
старший викладач кафедри садівництва та
господарства УНУС

Підпис *Світлани Адаменко*

ЗАСВІДЧУЮ

Завідувач канцелярії Уманського національного університету садівництва
Вікторія Сергєєва

"23" 10 2023 р

Світлана АДАМЕНКО